

The Correlation between Religious Orientation and Expectation of Marriage with Life Expectancy

Received: 2018-07-28

Accepted: 2020-07-05

Hassan Amiri

ahasan.amiri@iauksh.ac.ir

Assistant Professor, Department of Counseling, Islamic Azad

University, Kermanshah Branch, Kermanshah, Iran.

(Corresponding Author)

Abstract

Life expectancy is one of the most controversial constructs in positive psychology and includes features that make us look for a better tomorrow. When there is hope in life, there will be joy and happiness in life, and those who are in life because they are awakened from within can also analyze their expectations of life and explain their psychological and inner expectations. They are getting married. This study aimed to investigate the relationship between religious orientation, the expectation of marriage, and life expectancy in students. The research method is descriptive in terms of purpose, and its implementation method is descriptive of the type of correlation. The statistical population included all students of Razi University of Kermanshah University of Social Sciences in the academic year of 1397-98, which was 2250 people, of which 328 people (106 boys and 222 girls) selected by stratified random sampling. The Life Hope Questionnaire (Snyder et al., 1991), the Allport and Ross Religious Orientation (Allport & Ross, 1967), and the Marriage Expectation Scale (Jones & Nelson, 1997) were used to collect data. Data analysis performed by calculating correlation coefficients. In addition, regression analysis analyzed. The results showed that religious orientation, expectation of marriage, had a significant relationship with life expectancy and life expectancy based on these variables was predictable. Conclusion: Religious orientation, expectation of marriage can considered as one of the underlying factors related to life expectancy. Therefore, considering the important impact of life expectancy on students' lives, it is recommended that officials, counselors and psychologists of university counseling centers pay more attention to factors related to life expectancy, such as religious orientation and expectation of marriage.

Keywords: *Life expectancy, expectation of marriage, religious orientation, student*

Introduction

Life expectancy is one of the most controversial structures in positive psychology and includes features that make us look for a better tomorrow. When there is hope in life, there will be joy and happiness in life, which is why in recent years much attention has been paid to the issue of life expectancy according to people's different moods and experiences. (Kamari, & Fooladcheng, 2017) From a psychological point of view, researchers have several questions about life expectancy: How do religious orientations and perspectives relate to life expectancy? How can people's beliefs and expectations about marriage relate to people's life expectancy? In addition, in the present study, considering that the theoretical basis is cognitive-behavioral patterns, it is assumed that life expectancy in students is related to the expectation of marriage with religious orientation. (ZadehBagheri & Maredpour, 2019) A study of single girls and boys who had never experienced marriage showed that people who had more rational and realistic beliefs and expectations about marriage were more hopeful about life and optimistic about their future lives and predictions (Porzoor, Narimani, Shojaei, & Ebrahimi, 2015). One of the structures that are assumed in this study to be related to life expectancy is religious orientation. From Allport's point of view, religious orientation is both internal and external. In the inner religious orientation, faith in itself is considered a transcendent value and is considered a commitment to pervasive motivation. However, in the external religious orientation, religion used as a foreign matter and a tool to satisfy individual needs such as status and security, so it is necessary to consider the factors affecting life expectancy. Therefore, by identifying these factors, it is possible to reduce the rate of high-risk marriages and increase life satisfaction and hope in existing marriages, thus preventing the unfortunate consequences of family disorders (Khodayarifard, Shahabi, & Akbari, 2007).

Methodology

The research conducted in a correlational manner. The statistical population included 328 students of Razi University who were studying in 2019, and randomly selected and answered the questionnaires of life expectancy, religious orientation, and expectation of marriage.

Results and discussion

The findings of all three questionnaires presented in Tables 1 and 2.

Table 1.**Summary of simultaneous regression of life expectancy on religious orientation****The criterion variable is the predictor of the variables R R² F significance β t significance**

Criterion variable	Predictive variables	R	R ²	F	Sig	β	t	Sig
Factor thinking	Internal religious orientation	0.33	0.11	20.964	0.001	0.149	2.591	0.010
	External religious orientation					0.293	-4.146	0.001
Strategic thinking	Internal religious orientation	0.35	0.12	23.899	0.001	0.112	1.961	0.050
	External religious orientation					-0.289	-5.051	0.001

Table 2.**Summary of simultaneous regression of life expectancy on marriage expectations**

Criterion variable	Predictive variables	R	R ²	F	Sig	β	t	Sig
Factor thinking	Realistic Expectancy	0.67	0.44	90.464	0.001	0.613	14.403	0.001
	Pessimistic Expectancy					-0.047	-1.020	0.308
	Idealistic Expectancy					-0.116	-2.475	0.014
Strategic thinking	Realistic Expectancy	0.53	0.27	42.798	0.001	0.456	9.359	0.001
	Pessimistic Expectancy					-0.145	-2.769	0.006
	Idealistic Expectancy					-0.049	-0.920	0.385

Criterion variable the predictor variables R R² F are significant β T mean significant**Conclusion**

The results showed that religious orientation, the expectation of marriage, had a significant relationship with life expectancy and life expectancy based on these variables could be predicted Knew. The theoretical foundations of expectation from marriage argue this finding, and the interpretation of the relationship is that the idealistic expectation of marriage stems from unrealistic thinking, beliefs, negligence, and simplistic thinking about married life. These people usually have a one-dimensional view of marriage and instead of thinking rationally about the problems and affairs of married life, they analyze them superficially and do not care about them with optimism; Unaware that those issues in married life can cause serious problems, therefore, considering the important impact of life expectancy on students' lives, it is recommended that officials, counselors, and psychologists of university counseling centers pay more attention to factors related to life expectancy such as religious orientation, the expectation of marriage.

Acknowledgments

The authors would like to thank all the participants in this study.

Authors' contributions

Writers' participation is equal.

Funding

The study conducted at the personal expense of researchers.

Availability of data and materials

In this study, life expectancy, religious orientation, and marriage expectancy scales used. This questionnaire is easily accessible to researchers.

Ethics approval and consent to participate

All participants in the study participated in the study by filling out a consent form, and the researchers assured them that the results of the research were confidential.

Consent for publication

Researchers are pleased to announce the publication of this article

Conflict of interest:

The authors of this article state that there is no conflict of interest in the present study.

Reference

- Allport, G. W., Ross, J. M. J. o. p., & psychology, s. (1967). Personal religious orientation and prejudice. 5(4), 432-443. [\[link\]](#)
- Jones, G. D., & Nelson, E. S. (1997). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. *Journal of Divorce & Remarriage*, 26(1-2), 171-189 . [\[link\]](#)
- Kamari, S., & Fooladcheng, M. (2017). The effectiveness of spiritual therapy training based on positivism on life expectancy and life satisfaction of adolescents. *Clinical Psychology Research and Counseling*, 6(1), 5-23. [persian] [\[link\]](#)
- Khodayari Fard, M., Shahabi, R., & Akbari Zardkhaneh, S. (2007). The Relationship between Religious Attitude and Marital Satisfaction in Married Students. *Quarterly Journal of Family Studies*, 3(10), 611-620 .[persian]. [\[link\]](#)
- Porzoor, P., Narimani, M., Shojaei, A., & Ebrahimi, M .(2015) .The Role Of Hope (Basis Of Islamic Attitude), Life Meaning And Irrational Beliefs In Predicting Tendency To Marriage In University Students. *Culture In The Islamic University*, 5(3), 365-384. [persian]. [\[link\]](#)
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., . . . Harney, P. (1991). The will and the ways: development and validation of an individual differences measure of hope. *Journal of personality and social psychology*, 60(4), 570-585. [\[link\]](#)
- ZadehBagheri, G., & Maredpour, A. (2019). The Relationship between Interpersonal Relief, Life Expectancy and Religious Orientation with Public Health in Yasuj University Students. *Armaghane Danesh*. 24(3), 555-568 .[persian]. [\[link\]](#)

همبسته جهت گیری آیینی و چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی

پذیرش: ۱۳۹۹-۰۴-۱۵

دریافت: ۱۳۹۷-۰۵-۰۶

حسن امیری

استادیار گروه مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

ahasam.amiri@iauksh.ac.ir (نویسنده مسئول)

چکیده

امید به زندگی یکی از سازه‌های پر جُستار در روانشناسی مثبت و دربرگیرنده ویژگی‌هایی است که ما را به جستجوی فردای بهتر وامی‌دارد. هنگامی امید در زندگی وجود داشته باشد، شادی و شادمانی در زندگی وجود خواهد داشت و کسانی که در زندگی به جهت اینکه از درون نیز برانگیخته می‌شوند، می‌تواند انتظارات خود را از زندگی نیز مورد کاوش و تبیین خود قرار دهند و انتظاراتی که از پیوند زناشویی دارند را به دست آورند. پژوهش حاضر با هدف بررسی همبسته جهت گیری آیینی و چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی انجام شد. روش پژوهش از دید هدف، کاربردی و شیوه انجام دادن آن توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری دربرگیرنده همه دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ که شمار آنان ۲۲۵۰ نفر بودند که از میان آنان ۳۲۸ نفر (۱۰۶ پسر و ۲۲۲ دختر) به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه امید به زندگی (Snyder et al., 1991)، پرسشنامه‌ی جهت گیری آیینی آلپورت و راس (Allport & Ross, 1967) و سنج چشم‌داشت از پیوند زناشویی (Jones & Nelson, 1997) استفاده شد. تحلیل داده‌ها از راه برآورد ضرایب همبستگی و تحلیل رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برآیندها حاکی از آن بود که جهت گیری آیینی، چشم‌داشت از پیوند زناشویی، با امید به زندگی رابطه معنادار داشتند و امید به زندگی بر پایه این متغیرها قابل پیش‌بینی بود. می‌توان جهت گیری آیینی، چشم‌داشت از پیوند زناشویی، جزء عوامل زیربنایی مرتبط با امید به زندگی دانست. لذا با توجه به تأثیر مهم امید به زندگی بر زندگی دانشجویان، پیشنهاد می‌گردد که مسئولان، مشاوران و روانشناسان مراکز مشاوره دانشگاه به عوامل مرتبط با امید به زندگی همچون جهت گیری آیینی، چشم‌داشت از پیوند زناشویی، توجه بیشتری داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: امید به زندگی، انتظار از ازدواج، جهت‌گیری مذهبی، دانشجو

مقدمه

امید به زندگی یکی از سازه‌های پربحث در روانشناسی مثبت و دربرگیرنده ویژگی‌هایی است که ما را به جستجوی فردای بهتر وامی‌دارد. هنگامی امید در زندگی وجود داشته باشد، شادی و سرور در زندگی وجود خواهد داشت، به همین دلیل در سال‌های اخیر به موضوع امید به زندگی با توجه به روحيات و تجربیات گوناگون افراد توجه‌های بسیاری شده است. صاحب‌نظران باور دارند که روانشناسی باید به فهم آن چیزهایی بپردازد که زندگی را ارزشمند می‌سازد و امید به زندگی را در افراد افزایش دهد (Kamari, & Fooladcheng, 2017). از دیدگاه روان‌شناختی، در رابطه با امید به زندگی، پژوهشگران و متخصصین با سؤالات بسیاری روبرو هستند: جهت‌گیری‌ها و دیدگاه‌های آیینی چگونه با امید به زندگی در ارتباط هستند؟ باورها و انتظارات افراد از پیوند زناشویی چگونه می‌توانند با امید به زندگی افراد رابطه داشته باشند؟ بنابراین پژوهش حاضر در پی یافتن پاسخ‌هایی برای این سؤالات خواهد بود. همچنین در پژوهش حاضر با توجه به اینکه مبنای نظری را الگوهای شناختی- رفتاری تشکیل می‌دهد، فرض بر این است که امید به زندگی در دانشجویان، با جهت‌گیری آیینی، چشمداشت از پیوند زناشویی در ارتباط باشد (ZadehBagheri & Maredpour, 2019). در پژوهشی بر روی دختران و پسران مجردی که تا به حال تجربه پیوند زناشویی نداشتند، نشان دادند که کسانی که نسبت به پیوند زناشویی باورها و انتظارات بخردانه و واقع‌بینانه‌تری داشتند، نسبت به زندگی و پیش‌بینی آینده‌شان امید به زندگی و خوش‌بینی بیشتری داشتند (Porzoor, Narimani, Shojaei, & Ebrahimi, 2015). بر این بنیاد روابط عوامل شناختی و رفتاری، با امید به زندگی موردبررسی قرار گرفته است بر این باورند که پیوند زناشویی یک رابطه منحصر به فرد است که در این رابطه‌ی زوجی، هر فرد می‌تواند ژرف‌ترین صمیمیت را در زندگی تجربه کند. این تجربه ژرف می‌تواند صمیمی‌ترین و راحت‌ترین یا بالعکس شدیدترین آسیب‌مکن و احساس خیانت باشد. پیوند زناشویی کردن می‌تواند به سرگردانی و توقف رشد شخصی و ابهام در خودآگاهی منجر شود. شکست در این رابطه می‌تواند به جراحات و آسیب‌هایی منجر شود که سال‌های فراوانی برای بهبود یافتن آن زمان نیاز است. پیوند زناشویی نهادی الهی و از برجسته‌ترین تصمیم‌گیری‌ها در زندگی هر فرد است و محبوب‌ترین بنای گسترده هستی در پیشگاه آفریننده زوج آفرین است که هدف پایانی آن، رسیدن به آرامش روان، بالندگی وجود و نیل به رستگاری است. بسیاری از همسران زندگی مشترک خود را با عشق آغاز می‌کنند. در این زمان، هرگز به این موضوع نمی‌اندیشند که روزی ممکن است شعله عشق آنان به خاموشی گراید و این درست هنگامی است که دل‌زدگی زناشویی آغاز می‌شود (Dollahite, Hawkins, Parr, & Review, 2015).

2012). یکی از سازه‌هایی که در این پژوهش فرض می‌شود که با امید به زندگی رابطه داشته باشد، جهت‌گیری آیینی است. از دیدگاه جهت‌گیری آیینی به دو صورت «درونی» و «بیرونی» است. در جهت‌گیری آیینی درونی، ایمان به خودی خود به عنوان یک ارزش والا تلقی می‌گردد و یک تعهد انگیزش فراگیر، نه ابزاری برای دستیابی به اهداف، در نظر گرفته می‌شود؛ ولی در جهت‌گیری آیینی بیرونی، آیین امری بیرونی و ابزاری برای ارضای نیازهای فردی مانند مقام و امنیت مورد استفاده قرار می‌گیرد (Allport & Ross, 1967). آلپورت بر این است، فردی که از برون برانگیخته‌شده از آیین خود استفاده می‌کند، درحالی که فردی که از درون برانگیخته‌شده با آیین خود زندگی می‌کند. او معتقد است که تمیز قائل شدن بین آیین درونی و برونی به ما کمک می‌کند تا کسانی را که آیین برای آن‌ها هدف است را از کسانی که آیین برای آن‌ها وسیله است جدا نماییم. افراد دسته نخست به خوب بودن هدف توجه دارند و افراد دسته دوم به خوب بودن وسیله. او معتقد است که آیین برونی به نوع آیین اشاره دارد که کاملاً سودجویانه و انتفاعی است. این نوع آیین به همراه خود راحتی و آسایش، جایگاه و مقام اجتماعی، تسکین و حمایت را برای فرد به ارمغان می‌آورد و سودی برای او دارد. در برابر آیین درونی، آیین مربوط به ایمان است و ارزش بالایی دارد. این نوع عقیده آیینی همه زندگی فرد را با معنا و با انگیزه می‌سازد و به سود و نفع فردی توجه ندارد. تفاوت بین آیین درونی و برونی همان تفاوت آیین درست و غلط است (Allport et al., 1967) ، Hosseini, Sadegh Moghadam, Graminejad, & Sadeghi, 2018). آلپورت بر آن است که احساسات آیینی نه ماهیتی صرفاً عقلانی دارند و نه کاملاً غیرعقلانی؛ بلکه بیشتر تلفیقی از احساس و تفکر بخردانه است. درواقع دین‌داری، فلسفه‌ای از زندگی برای فرد ارائه می‌کند که نه تنها ماهیتی عقلانی دارد، بلکه به لحاظ احساسی و هیجانی نیز ارضاکننده است؛ بنابراین، او نتیجه می‌گیرد که همه ادیان بزرگ دنیا نوعی جهان‌بینی برای پیروان خود به ارمغان می‌آورند که هم سادگی منطقی دارد و هم زیبایی هماهنگ (Eisamorad, Rezaei, & Mehralian, 2015).

پژوهش (Aman, Abbas, Nurunnabi & Bano, 2019) نشان دادند که تعهد آیینی و اعمال آیینی برای زندگی شاد و متأهل بسیار مهم است. این یافته‌ها به تبیین پویایی اجتماعی رضایت زناشویی در فرهنگ پاکستان کمک می‌کند. نتایج همچنین حاکی از آن است که تعهد آیینی و اعمال آیینی، رضایت زناشویی را تقویت و ارتقا می‌بخشد و همچنین (Zimmer et al., 2019). در پژوهشی روی ابعاد دین‌داری و امید به زندگی نشان دادند کسانی که بهترین توصیف را به خدا دارند احتمال بیشتری برای ادامه زندگی دارند و ایمان و اعتقادات به خدا

در زنان بیشتر از مردان بود. در چندین جوامع، پیوند زناشویی به‌عنوان یک آیین آیینی در نظر گرفته می‌شود، زیرا زوج‌های متأهل معمولاً قول می‌دهند زندگی خود را در نگاه خدا سپری کنند و پیوند زناشویی با آیین ارتباط نزدیکی داشته است. بسیاری از مطالعات قبلی این ایده را که رابطه بین میزان دین‌داری و رضایت زناشویی با هم رابطه مثبت دارد، موردبررسی قرار دادند. بیشتر زوجین متأهل آیینی، زندگی متاهلانه شادتر و باثبات‌تری را در مقایسه با سایر زوج‌ها دارند (Aman et al., 2019). اصطلاح دین‌داری به‌راحتی تعریف نمی‌شود. محققان گوناگون این مفهوم را به معنای گسترده‌ای موردبررسی قرار داده‌اند که درگیر دخالت و جهت‌گیری آیینی است. دین‌داری عوامل مختلفی را نشان می‌دهد، از جمله عوامل تجربی، تشریفاتی، آیینی، عقیدتی، پیامد، عقلانی، عملی، اعتقادی یا عقاید، اخلاقی و فرهنگی. به عقیده جامعه‌شناسان، آیین به‌عنوان عمل و عقاید مردم و احساس قرار گرفتن در مکانی صالح تلقی می‌شود. رفتارهای افراد معمولاً با عمل و عقایدشان مطابقت ندارد، زیرا در تعریف اینکه آیا یک شخص دارای آیین آیینی است یا از دید ایمنی تنوع فراوانی دارد، وجود دارد (Langlais & Schwanz, 2017). پژوهشی که انجام شد، نشان داد که بین آیینی بودن و رضایت‌مندی از زندگی رابطه‌ی تنگاتنگی برقرار است. علاوه بر این سودمندی‌های اجتماعی، آیینی بودن با حس بیشتر، خوش‌بینی و امیدواری همراه است. همچنین نتایج برخی مطالعات که روشنگر رابطه مثبت و معنادار دین‌داری با شادکامی بوده‌اند (Manzari Tavakoli & Araqi Pour, 2011) تأییدی است بر ادبیات موجود که می‌تواند کاربردهای مفیدی در زمینه‌ی تأمین بهداشت روانی و ارتقای شادکامی و امیدواری و بهبود روحیه دانشجویان داشته باشد. در پژوهش دیگری تحت عنوان «رابطه جهت‌گیری آیینی با پایداری هیجانی» یافته‌های پژوهش نشان داد که بین پایداری هیجانی و جهت‌گیری آیینی رابطه وجود دارد. هرچه جهت‌گیری آیینی بیرونی‌تر می‌شود، ناپایداری هیجانی فرد نیز بیشتر می‌گردد؛ به عبارت دیگر هرچه جهت‌گیری آیینی افراد درونی‌تر می‌شود، پایداری هیجانی نیز بیشتر می‌گردد (Abbasi & Jan Bozorgi, 2010). امید با سلامت روانی و جسمی که با انواع مقیاس‌ها مانند پاسخ مثبت به مداخله پزشکی سلامت ذهنی، خلق مثبت، پرهیز از رویدادهای پرفشار زندگی، نشاط و شادکامی در امور زندگی و مسئله‌گشایی همبستگی مثبت دارد و آن‌ها را پیش‌بینی می‌کند. یکی از ویژگی‌های آدمی این است که با اتکا به امید و آینده‌زندگی می‌کند فردی که به آینده امید ندارد محکوم به فنا است (Bai, Kohli, & Malik, 2017).

افراد امیدوار، معناهای موردنظر خود را به شکل موفقیت‌آمیزی دنبال می‌کنند و در نتیجه هیجان‌های مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند. افراد دارای سطح امید پایین در رویارویی با مشکلات برای رسیدن به معناهای

موردنظر خود مشکل دارند و در نتیجه هیجان‌های منفی بیشتری را تجربه می‌کنند. امید عامل مؤثری در دستیابی به موفقیت‌های اجتماعی است. نداشتن امید به زندگی یا پائین بودن آن، موجب می‌شود که فرد احساس کارایی و خود کارآمدی پائینی داشته باشد، عزت‌نفسش کاهش یابد و به این ترتیب تلاش برای پیشرفت در زندگی را بیهوده بداند و در نتیجه موفقیت‌های کمتری به دست آورد (Snyder et al., 2002). به علاوه کسانی که امید بالایی دارند، در توانایی بیشتری برای حل مسائل اجتماعی خود هستند تا کسانی که دارای امید پائین هستند. امید علائم و آثار بسیاری به‌جای می‌گذارد. از دید جسمی؛ فرد امیدوار پرانرژی بوده و زندگی را توأم با خوشی، رفاه و سلامت سپری می‌کند و فردی است مدعی، سرزنده و آماده رویارویی با خطرات، از دید احساس؛ خوش‌بین، شاداب، آرام، هماهنگ، باوقار عاری از اضطراب و احساس گناه و عصبانیت است، از دید هوشی او فردی است هشیار و دارای قضاوت مدلل و واقع‌بین و همچنین دارای تفکر، آزادی انتخاب و کنترل زندگی است. در بُعد اجتماعی متمایل به برقراری ارتباط و فعالیت با دیگران است و در بُعد روانی دارای فلسفه معنی‌دار و هدفمند در زندگی است (Coleman & O'Hanlon, 2004). هرت ابعاد تکراری امید از جمله بُعد عاطفی، شناختی، رفتاری، ارتباطی، هنگامی و زمینه‌ای را به ۳ بُعد جدید تقسیم‌بندی نمود: بُعد شناختی و هنگامی: این بُعد در اصل ثبت یک موقعیت فعلی یا آتی است که در آن فرد با این سؤال مواجه می‌شود که آیا تقاضای او در یک دوره هنگامی کوتاه‌مدت یا طولانی به تحقق خواهد پیوست؛ آمادگی و چشم‌داشت مثبت درونی: بُعد هیجانی و رفتاری همراه با احساس و چشم‌داشت قابل اطمینان نسبت به رخدادهای آتی که منجر به احساس آمادگی برای دنبال کردن طرحی برای دستیابی به اهداف و نیازها می‌گردد؛ و بعد ارتباط درونی با خود و دیگران: بُعد ارتباطی و زمینه‌ای که در آن فرد به اهمیت وابستگی به دیگران یا خود، یک تفکر و روح مقدس توجه می‌کنند و این خود به توانایی برای رویارویی با موقعیت‌های دشوار می‌انجامد (Herth, 1989). با توجه به شرایط خاص دانشجویان و وضعیت زندگی آن‌ها (دوری از خانواده، کم‌خوابی، استرس تحصیلی و امتحان و...)، انجام پژوهشی که عوامل مرتبط با امید به زندگی دانشجویان را مورد تحلیل و بررسی قرار دهد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. انسان همیشه به دنبال این بوده است که از همه منابع و امکانات در جهت داشتن زندگی باکیفیت‌تر و بهتر، استفاده کند و خود را در مقابل عوامل تهدیدکننده حفظ نماید. لذا مسائلی مانند امید به زندگی، جهت‌گیری آیینی، چشم‌داشت از پیوند زناشویی، موضوعاتی بوده‌اند که می‌توانند زندگی افراد را تحت تأثیر قرار دهد. از سوی دیگر، تأیید رابطه جهت‌گیری آیینی، چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به

زندگی، می‌تواند به درک بهتر تفاوت‌های فردی در امید به زندگی افراد، کمک کند و یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر در زمینه کاربردهای عملی و مداخلات کلینیکی، می‌تواند بسیار مفید باشد. نکته قابل توجه در این پژوهش این است که با توجه به بررسی‌های به‌عمل‌آمده، در پژوهش‌های پیشین پژوهشی که روابط چندگانه‌ی امید به زندگی با جهت‌گیری آیینی، چشمداشت از پیوند زناشویی، سنجیده باشد، کمتر مورد اشاره قرار گرفته است. لذا با توجه به خلأهای پژوهشی در بررسی عوامل مرتبط با امید به زندگی در دانشجویان، بررسی این عوامل و روابط، می‌تواند از اهمیت و نوآوری ویژه‌ای برخوردار باشد. نکته قابل توجه دیگر در این پژوهش این است که این پژوهش مؤلفه‌های شناختی و رفتاری را به‌طور هم‌زمان با امید به زندگی در دانشجویان خواهد سنجید و همین امر باعث خواهد شد که وضعیت این افراد از جنبه و ابعاد جدیدتری مورد بررسی قرار گیرد و همین باعث می‌شود که متخصصین و پژوهشگران با دید گسترده‌تری به امور مربوط به دانشجویان اقدام کنند. انسان برحسب فطرت و طبیعت اجتماعی خود به فرد هم‌دلی نیاز دارد که با او زندگی کند و در کنار او به آرامش و سکون برسد. اساساً وجود یک پیوند زناشویی توأم با رضایت، محل تبادل و تلاقی احساسات و عواطف مثبت بین زوج‌هاست و تشکیل خانواده بهنجار، نقش مهمی در سلامت و بهزیستی کل جامعه دارد. به عبارتی، پیوند زناشویی و زندگی زناشویی مستلزم وجود سطح پایداری از سازگاری از جانب زوج‌هاست و احساس رضایت از پیوند زناشویی، نقش مهمی در میزان کارکردهای بهنجار خانواده ایفا می‌کند (Alipour, Rahimi, & Zare, 2013). از این‌رو ضروری است عوامل مؤثر بر امید به زندگی مورد توجه قرار گیرد. لذا با شناسایی این عوامل می‌توان میزان ازدواج‌های با خطر بالا را کاهش داد و بر رضایت و امید به زندگی در ازدواج‌های موجود افزود و بدین طریق، از پیامدهای ناگوار نابسامانی‌های خانوادگی جلوگیری کرد (Khodayarifard, Shahabi, & Akbari, 2007).

پژوهش حاضر در پی مطالعات انجام‌شده درباره امید به زندگی است و هدف آن کشف رابطه‌ی جهت‌گیری آیینی، چشمداشت از پیوند زناشویی، با امید به زندگی در این دو متغیر است.

روش

این پژوهش با توجه به هدف کاربردی و ازلحاظ شیوه‌ی اجرا توصیفی و از نوع همبستگی است جامعه آماری در این پژوهش دربرگیرنده کلیه دانشجویان دانشکده‌ی علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ بودند. تعداد کل دانشجویان بنا بر گزارش دانشگاه ۲۲۵۰ نفر بودند که از بین آن‌ها ۶۹۹ نفر پسر و ۱۵۵۱ نفر دختر بودند. با توجه به وضعیت توزیع افراد جامعه پژوهش، روش نمونه‌گیری در پژوهش

حاضر روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بود؛ زیرا توزیع افراد موردنظر دارای دو طبقه‌ی عمده‌ی زن و مرد بود که باید نسبت آن‌ها در نمونه پژوهشی هم رعایت می‌شد. برای محاسبه‌ی حجم نمونه‌ی پژوهشی نیز با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) حجم نمونه ۳۳۱ نفر (۱۰۳ پسر و ۲۲۸ دختر) در نظر گرفته شد. با توجه به اینکه احتمال می‌رفت که تعدادی از پرسشنامه‌ها به صورت صحیح پاسخ داده نشوند و یا بازگردانده نشوند، پرسشنامه‌ها بر روی ۳۵۰ نفر اجرا شد که نهایتاً ۳۲۸ پرسشنامه صحیح (۱۰۶ پسر و ۲۲۲ دختر) به دست آمد. جهت گردآوری اطلاعات در این پژوهش، از پرسشنامه امید به زندگی، پرسشنامه‌ی جهت‌گیری آیینی، مقیاس چشم‌داشت از پیوند زناشویی مورد استفاده قرار گرفت.

ابزار

پرسشنامه امید به زندگی: این پرسشنامه که توسط (Snyder et al., 1991) برای سنجش امیدواری ساخته شده که دارای ۱۲ عبارت است و به صورت خود سنجی اجرا می‌شود. مدت زمان کوتاهی (۵-۲ دقیقه) برای پاسخ دادن به آن کفایت می‌کند. برای پاسخ دادن به هر سؤال، پیوستاری از ۱ (کاملاً غلط) تا ۸ (کاملاً درست) در نظر گرفته شده است. روایی و پایایی تحقیقات فراوانی از پایایی و اعتبار این پرسشنامه به عنوان مقیاس اندازه‌گیری امیدواری حمایت می‌کنند (DiGasbarro, Midden, Van Tara, Bahari, & Hamidi Poor, 2015). (Haitsma, Meeks, & Mast, 2020) همسانی درونی کل آزمون ۰/۷۴ تا ۰/۸۴ است و پایایی آزمون-بازآزمون ۰/۸۰ و در دوره‌های بیشتر از ۸ تا ۱۰ هفته، از این میزان نیز بالاتر است (Lopez, Pedrotti, & Snyder, 2018). به‌علاوه داده‌های فراوانی در مورد اعتبار هم‌زمان پرسشنامه امید و مواردی که می‌تواند پیش‌بینی کند، وجود دارد. برای مثال، این پرسشنامه با پرسشنامه‌های خوش‌بینی، چشم‌داشت دستیابی به هدف و عزت‌نفس همبستگی ۰/۵۰ تا ۰/۶۰ دارد (Snyder et al., 2000). در جمعیت دانشجویی ایران، ضریب اعتبار این مقیاس با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ ۰/۸۶ و از طریق باز آزمایی ۰/۸۱ به دست آمد. همبستگی این پرسشنامه با پرسشنامه ناامیدی بک برابر با ۰/۵۱- و با پرسشنامه افسردگی بک برابر با ۰/۴۲- است که نشان‌دهنده اعتبار این پرسشنامه است (Kermani, Khodapanahi, & Heidari, 2011). در پژوهش حاضر اعتبار از طریق آلفای کرونباخ برای نمره کل مقیاس امید ۰/۸۴، برای خرده مقیاس تفکر عامل ۰/۷۱ و برای خرده مقیاس مسیرها ۰/۷۷ به دست آمد.

جهت‌گیری آیینی^۱. این مقیاس در سال ۱۹۵۰ توسط آلپورت و راس جهت سنجش جهت‌گیری‌های درونی و بیرونی آیین تهیه شد و دربرگیرنده ۲۱ عبارت چهارگزینه‌ای (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) است و به پاسخ‌ها نمره یک تا پنج تعلق می‌گیرد. جمع امتیاز عبارات ۱ تا ۱۲ میزان جهت‌گیری آیینی بیرونی آزمودنی و مجموع نمرات عبارت‌های ۱۳ تا ۲۱ جهت‌گیری آیینی درونی او را مشخص کرده که به صورت معکوس نمره‌گذاری شده است. حاصل انجام این آزمون، دو نمره مربوط به جهت‌گیری آیینی درونی و جهت‌گیری آیینی بیرونی برای هر فرد است. همبستگی جهت‌گیری درونی و بیرونی را ۰/۲۱ - گزارش شده است (Allport et al., 1967). این آزمون در سال ۱۳۷۷ توسط جان بزرگی در ایران ترجمه و هنجاریابی شده و اعتبار و روایی آن به دست آمده است. همسانی درونی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۱ و پایایی باز آزمایی آن ۰/۷۴ است (Jan Bozorgi, 1999).

مقیاس چشمداشت از پیوند زناشویی^۲. در این پژوهش چشمداشت از پیوند زناشویی به وسیله مقیاس چشمداشت از پیوند زناشویی (Jones & Nelson, 1997) سنجیده شد. این مقیاس حاوی ۴۰ گویه است. این مقیاس سه زیرمقیاس چشمداشت واقع‌گرایانه به پیوند زناشویی، چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی و چشمداشت بدبینانه به پیوند زناشویی را می‌سنجد. پاسخ‌دهندگان به گویه‌ها بر روی مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرتی از کاملاً مخالف «۱» تا کاملاً موافق «۵» پاسخ می‌دهند؛ بنابراین حداقل نمره ۴۰ و حداکثر آن ۲۰۰ است. به‌طور کلی نمرات پایین‌تر نشان‌دهنده انتظارات بدبینانه از پیوند زناشویی و نمرات بالا نشان‌دهنده انتظارات ایدئال‌گرایانه از پیوند زناشویی است. نمراتی که در حد وسط هستند، انتظارات واقع‌گرایانه را نشان می‌دهند. همچنین نمرات بالا در خرده مقیاس‌های چشمداشت ایدئال‌گرایانه و واقع‌گرایانه نشان‌دهنده انتظارات ایدئال‌گرایانه و واقع‌گرایانه‌تر است، در صورتی که در خرده مقیاس چشمداشت بدبینانه نمرات پایین نشان‌دهنده انتظارات بدبینانه‌تر است. پاسخگویی به این مقیاس حدود ۱۰ دقیقه زمان می‌برد. برای کل مقیاس، آلفای کرونباخ ۰/۷۹-۰/۸۰ و ضریب ۰/۸۰ را گزارش کردند. همچنین Nelson & Jones رابطه مثبت معناداری را بین نمرات مقیاس رومانیک‌گرایی آیین و مقیاس نگرش عشق به‌عنوان شواهدی بر روایی همگرایی این پرسشنامه نشان دادند. این مقیاس در ایران هنجاریابی شده است و با استفاده از داده‌ها و نتایج تحلیل عاملی، همبستگی و تحلیل واریانس چند متغیری تحلیل شد. همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و ضریب

-
1. religious orientation
  2. marriage expectation scale

بازآزمایی در فاصله سه هفته ۰/۹۱ به دست آمد نتایج نشان داد که به‌طور کلی می‌توان از مقیاس چشم‌داشت پیوند زناشویی به‌عنوان ابزاری معتبر و مناسب برای سنجش چشم‌داشت از پیوند زناشویی در ایران استفاده کرد (Nilforooshan P., 2011).

شیوه‌ی اجرا پژوهش

برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز پژوهش، ابتدا مجوز اجرای پژوهش از دانشگاه اخذ شد. در مرحله‌ی بعدی تعداد دانشجویان به تفکیک جنسیت و مقاطع تحصیلی از دانشگاه اخذ شد. سپس از حراست دانشگاه مجوز اجرا و توزیع پرسشنامه‌ها در دانشگاه اخذ شد و سپس پرسشنامه‌ها در بین دانشجویان توزیع شد. در زمان تحویل پرسشنامه‌ها اطلاعات اولیه پژوهش به دانشجویان ارائه شد و گمنام بودن تحلیل پرسشنامه‌ها برای دانشجویان توضیح داده شد. همچنین برای پاسخگویی صحیح توضیحات لازم ارائه شد. طبق ملاک‌های اخلاق در پژوهش جهت مشارکت در طرح پژوهش رضایت‌نامه آگاهانه را تکمیل کردند. در این پژوهش از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در آمار توصیفی ویژگی‌هایی همچون فراوانی، میانگین، انحراف معیار، کمینه و بیشینه محاسبه گردید؛ همچنین از تحلیل همبستگی با روش پیرسون برای بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش استفاده شد. در تحلیل‌های استنباطی به‌منظور نقش پیش‌بینی کنندگی متغیرهای پیش‌بین از روش تحلیل رگرسیون چندگانه با روش هم‌زمان استفاده شد. بعلاوه برای بررسی نرمال بودن توزیع نمرات متغیرها آزمون کولموگروف-اسمیرنوف اجرا شد. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر برای بررسی سطح معناداری و تأیید و رد فرضیات و تحلیل‌های آماری، سطح اطمینان ۰/۹۵ یا ضریب خطای ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شد.

یافته‌ها

نمونه موردبررسی در این پژوهش دربرگیرنده ۳۲۸ نفر از دانشجویان دانشکده‌ی علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بوده است. این افراد به لحاظ سن، جنسیت، مقطع تحصیلی و میانگین نمرات تحصیلی متفاوت بودند. دامنه سنی افراد موردپژوهش از ۲۰ تا ۳۲ سال است. همچنین میانگین و انحراف استاندارد سنی این افراد به ترتیب ۲۴/۱۲ و ۲/۲۴۶ است. از سوی دیگر دانشجویان در جامعه‌ی موردبررسی دارای نسبت برابری نبودند که رعایت این نسبت در نمونه‌ی پژوهشی نیز رعایت شد. آماره‌های توصیفی افراد موردبررسی به لحاظ جنسیت ۶۸/۶ درصد دانشجویان را دختران و ۳۱/۴ دیگر را پسران تشکیل

داده بودند. از دید تحصیلات دانشجویان مقطع کارشناسی ۷۰/۱ درصد و دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد ۲۶/۹ و ۳ درصد دانشجویان در مقطع تحصیلی دکترا در حال تحصیل بودند. دامنه‌ی معدل دانشجویان از ۱۱/۵۴ تا ۱۸/۱۶ بود. همچنین میانگین و انحراف استاندارد معدل این افراد به ترتیب ۱۵/۳۸ و ۳/۵۸۱ بود.

جدول ۱:

ماتریس همبستگی متغیرهای جهت‌گیری آیینی با امید به زندگی

متغیر	جهت‌گیری آیینی درونی	جهت‌گیری آیینی بیرونی	تفکر عاملی	تفکر راهبردی
۱ جهت‌گیری آیینی درونی	۱			
۲ جهت‌گیری آیینی بیرونی	-.۴۵**	۱		
۳ تفکر عاملی	.۰۲۶**	-.۳۱**	۱	
۴ تفکر راهبردی	.۰۲۴**	-.۳۴**	.۰۵۷**	۱

*: $P < .05$ ، **: $P < .01$

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود بین همه مؤلفه‌های جهت‌گیری آیینی با مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه معنادار وجود دارد و همه این روابط در سطح $0/001$ معنادار هستند. همچنین مشاهده می‌شود که جهت رابطه‌ی مؤلفه‌های امید به زندگی (تفکر عاملی و تفکر راهبردی) با مؤلفه «جهت‌گیری آیینی درونی» مثبت بوده که نشان‌دهنده‌ی رابطه مستقیم بین این متغیرهاست؛ به عبارت دیگر اگر افراد از جهت‌گیری آیینی درونی برخوردار باشند، امید به زندگی‌شان در ابعاد «تفکر عاملی» و «تفکر راهبردی» نیز بالا خواهد بود و بالعکس. از سوی دیگر «جهت‌گیری آیینی بیرونی» با مؤلفه‌های امید به زندگی (تفکر عاملی و تفکر راهبردی) رابطه‌ی منفی و معکوس داشت. این یافته این‌طور قابل تفسیر است که هر چه جهت‌گیری آیینی بیرونی در افراد بیشتر باشد، سطح امید به زندگی در آن‌ها پایین خواهد بود. در بین زیرمقیاس‌های جهت‌گیری مذهبی، «جهت‌گیری بیرونی» بیشترین رابطه را با زیرمقیاس «تفکر راهبردی» ($0/34$) داشت. همچنین «جهت‌گیری درونی» بیشترین ارتباط را با زیرمقیاس «تفکر عاملی» داشت. در ادامه جهت بررسی بیشتر رابطه بین جهت‌گیری آیینی با امید به زندگی تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان انجام شد که نتایج اجرای دومرتبه تحلیل رگرسیون در جدول ۲ دیده می‌شود. در این دومرتبه، «جهت‌گیری آیینی درونی» و «جهت‌گیری آیینی بیرونی» به ترتیب متغیر ملاک بودند.

جدول ۲.

خلاصه رگرسیون هم‌زمان امید به زندگی روی جهت‌گیری آیینی

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	F	معنادار ی	β	t	معناداری
	جهت‌گیری آیینی درونی					۰,۱۴۹	۲,۵۹۱	۰,۰۱۰
تفکر عاملی	جهت‌گیری آیینی بیرونی	۰,۳۳	۰,۱۱	۲۰,۹۶۴	۰,۰۰۱	۰,۲۹۳	-۴,۱۴۶	۰,۰۰۱
	جهت‌گیری آیینی درونی					۰,۱۱۲	۱,۹۶۱	۰,۰۵۰
تفکر راهبردی	جهت‌گیری آیینی بیرونی	۰,۳۵	۰,۱۲	۲۳,۸۹۹	۰,۰۰۱	-۰,۲۸۹	-۵,۰۵۱	۰,۰۰۱
	جهت‌گیری آیینی درونی							

با توجه به اولین معادله در جدول ۲، حضور هم‌زمان «جهت‌گیری آیینی درونی» و «جهت‌گیری آیینی بیرونی»، می‌توانند حدود ۱۱ درصد از واریانس «تفکر عاملی» را تبیین کنند. ضرایب استاندارد رگرسیونی و آزمون معناداری شیب نیز نشان می‌دهند جهت‌گیری آیینی درونی (با ضریب بتای مثبت) و جهت‌گیری آیینی بیرونی (با ضریب بتای منفی)، به‌طور معناداری قادر به پیش‌بینی «تفکر عاملی» هستند. بدین‌صورت که بر پایه سطح بالای جهت‌گیری آیینی درونی در افراد، می‌توان سطح بالای تفکر عاملی و همچنین بر مبنای سطح بالای جهت‌گیری آیینی بیرونی، می‌توان سطح پایین تفکر عاملی را در آن‌ها پیش‌بینی کرد. از سوی دیگر معادله دوم در جدول ۲ نشان می‌دهد که حضور هم‌زمان متغیرهای پیش‌بین می‌توانند حدود ۱۲ درصد از واریانس «تفکر راهبردی» را تبیین کنند. ضرایب استاندارد رگرسیونی و آزمون معناداری شیب نیز نشان می‌دهند از میان متغیرهای موجود در معادله، هر دو زیرمقیاس جهت‌گیری آیینی قادر به پیش‌بینی امید به زندگی در بُعد تفکر راهبردی هستند. سطح معناداری برای جهت‌گیری آیینی درونی ۰/۰۵۰ و برای جهت‌گیری آیینی بیرونی ۰/۰۰۱ بود. به‌بیان‌دیگر بر پایه سطح بالای جهت‌گیری آیینی درونی در افراد، می‌توان سطح بالای تفکر راهبردی و همچنین بر مبنای سطح بالای جهت‌گیری آیینی بیرونی، می‌توان سطح پایین تفکر راهبردی را پیش‌بینی کرد.

برای پاسخ به فرضیه دوم ضرایب همبستگی دوجه‌دویی زیرمقیاس‌های چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی به شیوه پیرسون محاسبه شد. جدول ۳ نتایج اجرای تحلیل همبستگی را

نشان می‌دهد. نتایج تحلیل همبستگی نشان می‌دهد که همه زیرمقیاس‌های چشمداشت از پیوند زناشویی با همه زیرمقیاس‌های امید به زندگی رابطه معنادار دارد. این روابط همگی در سطح معناداری ۰/۰۰۱ قرار داشتند. چشمداشت واقع‌گرایانه به پیوند زناشویی با تفکر عاملی و تفکر راهبردی رابطه‌ی مثبت و مستقیمی داشت؛ ولی از سوی دیگر رابطه‌ی چشمداشت بدبینانه و چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی با زیرمقیاس‌های امید به زندگی منفی و معکوس بود. این یافته‌ها را به‌طور کلی این‌طور تفسیر می‌کنیم، کسانی که نسبت به پیوند زناشویی تفکری جامع و واقع‌گرایانه دارند، سطح امید به زندگی در آن‌ها بالا است و همچنین تفسیر بالعکس آن صادق است. همچنین رابطه‌ی منفی چشمداشت بدبینانه و چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی با مؤلفه‌های امید به زندگی روشن‌گر آن است که هرچه افراد این چنین دیدگاه‌ها و انتظاراتی نسبت به زندگی داشته باشند، سطح امید به زندگی در آن‌ها پایین است و بالعکس.

جدول ۳.

ماتریس همبستگی متغیرهای چشمداشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی

متغیر	چشمداشت واقع‌گرایانه	چشمداشت بدبینانه	چشمداشت ایده‌آل‌گرایانه	تفکر عاملی	تفکر راهبردی
۱ چشمداشت واقع‌گرایانه	۱				
۲ چشمداشت بدبینانه	-.۲۱**	۱			
۳ چشمداشت ایدئال‌گرایانه	-.۲۸**	۰.۴۵**	۱		
۴ تفکر عاملی	۰.۶۶**	-.۲۳**	-.۳۱**	۱	
۵ تفکر راهبردی	۰.۵۰**	-.۲۶**	-.۲۴**	۰.۵۷**	۱

*: $P < .05$, **: $P < .01$.

در جدول بالا برای بررسی جزء‌به‌جزء رابطه چشمداشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی، مشاهده می‌شود که زیرمقیاس تفکر عاملی بیشترین رابطه را با «چشمداشت واقع‌گرایانه» و کمترین رابطه را با «چشمداشت بدبینانه» داشت. همچنین مؤلفه «تفکر راهبردی» بیشترین رابطه را با «چشمداشت واقع‌گرایانه» و کمترین رابطه را با «چشمداشت ایدئال‌گرایانه» دارا بود.

در ادامه جهت بررسی بیشتر رابطه بین چشمداشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان انجام شد. نتایج اجرای دومرتبه تحلیل رگرسیون در جدول ۴ دیده می‌شود. در این دومرتبه، تفکر عاملی و تفکر راهبردی به ترتیب متغیر ملاک بودند و زیرمقیاس‌های چشمداشت

واقع‌گرایانه، چشمداشت بدبینانه و چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی به‌عنوان متغیرهای پیش‌بینی‌کننده، وارد مدل شدند.

جدول ۴.

خلاصه رگرسیون هم‌زمان امید به زندگی روی چشمداشت از پیوند زناشویی

متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	F	معناداری	β	T	معناداری
تفکر عاملی	چشمداشت واقع‌گرایانه	۰،۶۷	۰،۴۴	۹۰،۴۶۴	۰،۰۰۱	۰،۶۱۳	۱۴،۴۰۳	۰،۰۰۱
	چشمداشت بدبینانه					-۰،۰۴۷	-۱،۰۲۰	۰،۳۰۸
	چشمداشت ایدئال‌گرایانه					-۰،۱۱۶	-۲،۴۷۵	۰،۰۱۴
تفکر راهبردی	چشمداشت واقع‌گرایانه	۰،۵۳	۰،۲۷	۴۲،۷۹۸	۰،۰۰۱	۰،۴۵۶	۹،۳۵۹	۰،۰۰۱
	چشمداشت بدبینانه					-۰،۱۴۵	-۲،۷۶۹	۰،۰۰۶
	چشمداشت ایدئال‌گرایانه					-۰،۰۴۹	-۰،۹۲۰	۰،۳۵۸

در اولین معادله در جدول ۴ مشاهده می‌شود که حضور هم‌زمان چشمداشت واقع‌گرایانه، چشمداشت بدبینانه و چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی می‌توانند حدود ۴۴ درصد از واریانس تفکر عاملی را تبیین کنند. ضرایب استاندارد رگرسیونی و آزمون معناداری شیب نیز نشان می‌دهند که چشمداشت واقع‌گرایانه به‌طور مثبت و معناداری قادر به پیش‌بینی تفکر عاملی بوده است. همچنین ضریب بتای معادله برای چشمداشت بدبینانه و چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی منفی و معکوس بود؛ البته این رابطه، فقط برای چشمداشت ایدئال‌گرایانه معنادار بود و چشمداشت بدبینانه قادر به پیش‌بینی معنادار تفکر عاملی نبود. معادله دوم در جدول ۴ نشان می‌دهد که حضور هم‌زمان چشمداشت واقع‌گرایانه، چشمداشت بدبینانه و چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی می‌توانند حدود ۲۷ درصد از واریانس «تفکر راهبردی» را تبیین کنند. ضرایب استاندارد رگرسیونی و آزمون معناداری شیب نیز نشان می‌دهند از میان متغیرهای موجود در معادله، چشمداشت واقع‌گرایانه و چشمداشت بدبینانه به پیوند زناشویی قادر به پیش‌بینی معنادار تفکر راهبردی بودند و چشمداشت ایدئال‌گرایانه توانایی پیش‌بینی معنادار تفکر راهبردی را نداشت.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی بین جهت‌گیری آیینی، چشمداشت از پیوند زناشویی و با امید زندگی در دانشجویان دانشکده‌ی علوم اجتماعی دانشگاه رازی کرمانشاه در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. بر این اساس برآوردها نشان داد که جهت‌گیری آیینی، چشمداشت از پیوند زناشویی و با امید به زندگی دانشجویان رابطه داشتند و به‌طور معناداری قادر به پیش‌بینی امید به زندگی بودند. این برآوردها با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو و همخوان بود که در ادامه در هر فرضیه به‌صورت جداگانه توضیح داده شده است.

مدل موردپژوهش به‌طور کلی از لحاظ نظری در جهت تائید فرضیات نظریه شناختی-رفتاری قرار دارد. در حوزه‌ی امید به زندگی پژوهش حاضر با توجه به نظریه (Snyder et al., 1991) انجام شد. در زمینه‌ی جهت‌گیری آیینی نیز از دید نظری بر پایه مبانی نظریه‌ی (Allport et al., 1967). به این سازه پرداخته شد. از سوی دیگر چشمداشت از پیوند زناشویی نیز سازه‌ای بود که برای پرداختن به آن بر مبانی (Jones et al., 1997) استناد شده و مورد مطالعه و بررسی نهاده شد.

مطابق با فرضیه پژوهشی نخست، نتایج نشان دادند که جهت‌گیری آیینی درونی با همه مؤلفه‌های امید به زندگی (تفکر عاملی و تفکر راهبردی) رابطه مثبت و معنادار در سطح ۰/۰۱ دارد. در زمینه همسویی نتایج به‌دست آمده از این پژوهش و پژوهش‌های پیشین نیز باید گفت که یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های (Aman et al., 2019)، (Sabzevari, Karamati, & Nasimi, 2019)، (Langlais et al., 2017) همسو بود. از این یافته این‌طور نتیجه می‌گیریم که افراد با جهت‌گیری آیینی درونی امید به زندگی‌شان در ابعاد عاملی و راهبردی بیشتر است؛ به‌عبارت‌دیگر آن‌ها نسبت به زندگی و اموراتی که در جریان است و همچنین عملکردی که می‌توانند در زندگی داشته باشند و بعلاوه نسبت به کیفیت زندگی‌شان و آینده، امید بیشتر و دیدگاهی مثبت‌تر دارند. جهت‌گیری آیینی درونی روشن‌گر این امر است که کارکرد آیینی و آیینی افراد از درون تفکرشان و باورهای افراد سرچشمه می‌گیرد و منشأ درونی دارد و رفتارهای اعتقادی افراد برای ظاهرسازی و ریا نیست. از سوی دیگر جهت‌گیری آیینی بیرونی به‌عنوان دومین زیرمقیاس جهت‌گیری آیینی با همه مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه‌ی منفی و معکوس داشت که همه این روابط در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود. این یافته این‌طور تفسیر می‌شود، کسانی که در اعمال آیینی و اعتقادی‌شان به دلایل و عوامل بیرون از باورهای آیینی خالص توجه می‌کنند و در انجام اعمال آیینی اهداف بیرون از رابطه بنده و خدایی دارند، امید به زندگی‌شان در ابعاد گوناگون پایین خواهد بود و از سطح امید به زندگی مطلوبی برخوردار نیستند.

یک پیوند زناشویی موفق، با بسیاری از شاخص‌های مثبت سلامت همبسته است. یکی از این شاخص‌ها، آیین است که می‌تواند روابط، تصمیم‌گیری، تعهد و ابعاد فرزندپروری زوجین را متأثر سازد (Khodayarifard, 2007). این که برای عده بی‌شماری تأثیر آیین بر سلامت جسم و روان امری مسلم به شمار می‌آید، درباره تأثیر اعتقادات آیینی بر بهداشت روانی، دیدگاه‌های ضدونقیضی وجود دارد (Shams Esfandabad & Nezhadnaderi, 2009). هرچند افرادی چون فروید، بنیان‌گذار روان‌تحلیلگری و ایس، بنیان‌گذار درمانگری عقلانی-هیجانی نوعی ارزیابی منفی از نقش و تأثیر آیین بر سلامت روان و رفتار انسان‌ها داشته‌اند، ولی افراد دیگری چون یونگ، آلپورت، مزلو، آدلر و فروم با نگرشی مثبت به آیین، از تأثیرات سودمند اعتقادات آیینی سخن گفته‌اند (Moatamedi, Ejei, Azadfallah, & Kyamanesh, 2005). آیین یکی از جلوه‌های لطیف ذهنی انسانی است که از سرچشمه‌های معنوی و الهی تغذیه می‌کند. آلپورت آیین را یکی از عوامل بالقوه مهم برای سلامت روان و جزو نیرومندترین عوامل انگیزشی محسوب می‌کند. وی آیین را بر پایه انگیزه‌ها تقسیم‌بندی کرده و معتقد است افراد از دید جهت‌گیری آیینی به دودسته تقسیم می‌شوند ۱- افراد با جهت‌گیری آیینی درونی که در این وضعیت فرد، آیین را از درون طلب کرده، با آن زندگی می‌کند و نیز همه زندگی خود را با آن معنادار و با انگیزه می‌سازد. ۲- افراد با جهت‌گیری آیینی بیرونی که در این حالت فرد، آیین را صرفاً برای راحتی، آسایش، جایگاه، مقام و حمایت اجتماعی برگزیده است. آلپورت معتقد است که تفاوت قائل شدن بین جهت‌گیری آیینی درونی و بیرونی به ما کمک می‌کند تا کسانی را که آیین برای آن‌ها هدف است، از کسانی که آیین برای آن‌ها وسیله است، جدا نماییم. افراد دسته نخست به خوب بودن هدف توجه دارند و افراد دسته دوم به خوب بودن وسیله. وی قابل‌قبول‌ترین روش متمایز کردن این دو قطب را این می‌داند که بگوییم شخصی با آیین بیرونی، مذهبش را به کار می‌گیرد، در صورتی که شخصی با آیین درونی با مذهبش زندگی می‌کند و در ادامه می‌گوید آیین درونی، آیینی فراگیر، دارای اصول سازمان‌یافته و درونی شده است که خود، غایت و هدف است، نه وسیله‌ای برای رسیدن به هدف (Allport et al., 1967). تحقیقات نشان داده‌اند که در سطح بالاتری از آیینی بودن قرار دارند، نسبت به افراد دارای سطح آیینی پایین‌تر، ثبات زناشویی بیشتری دارند و از پیوند زناشویی خود راضی هستند (Seddighi, Masoumi, & Shahsiah, 2016). همچنین دین‌داری به گونه‌ای معنادار با سازگاری زناشویی و شادکامی همسران بستگی دارد (shamloo, ghasemi, & rezvani, 2017). احساسات آیینی در نزد هر کس که یافت شود، نیرویی روزافزون در

زندگی شخص وارد می‌کند، هنگامی که در نبرد زندگی همه‌ی امیدها بر بادرفته و دنیا به آدمی پشت می‌کند، احساسات آیینی وارد عمل شده، در درونمان شور و هیجانی بر پا ساخته، ما را جوان کرده و زندگی درونی‌مان را که تیره‌وتار شده بود، دگرگون می‌سازد. اگر زوجین به‌طور ژرف به معنوی بودن پیوند زناشویی خود اعتقاد داشته باشند، مشاجرات دائم می‌تواند ترس روانی از دست دادن رابطه با خداوند و احساس گناه را با خود به همراه داشته باشد، از این‌رو سعی در حفاظت از زندگی مشترک خود دارند (Pashaei, Bahrami, & Hatami, 2013). برخورداری زن و شوهر از اعتقادات آیینی مستحکم، در تحکیم روابط اعضای خانواده تأثیر بسزایی دارد و بی‌بهره ماندن برخی خانواده‌ها از این باورها، در همه مراحل، مشکلات متعددی را در پی دارد. از این‌رو، اعتقادات آیینی در زندگی عادی انسان‌ها نقش مهمی دارد و ترک باورهای آیینی، آرامش و لذت را از زندگی سلب می‌کند و موجب اضطراب، حیرت و حسرت می‌شود (Khatibi, 2015). برخلاف آنچه به‌صورت متعارف درباره آیین و کنش‌های آن، بیان‌شده، نظام‌های اعتقادات آیینی از دید محتوا و کارکرد، بسیار گسترده‌تر از آن چیزی است که پیش‌ازاین توصیف شده است. اعتقادات آیینی خاص، در بخش قابل توجهی از مسائل، در چارچوب انتقال فرهنگی استقرار یافته‌اند و تداوم خود را در گرو انتقال از نسلی به نسل دیگر دارند و بدین ترتیب اعضای یک اجتماع، آیین را به‌عنوان پدیده‌ای کاملاً شخصی و از آن خود، به نسل جدید منتقل می‌کنند. با این توصیف ضرورتاً آیین برای تداوم و ایفای نقش خود، نیازمند آن است که به‌عنوان یک پدیده‌ی فرهنگی «درونی سازی» شود. هنگامی که از درونی سازی بحث می‌شود، همواره فرآیندهایی مورد توجه است که بر پایه آن فرد تغییراتی ژرف در ساختارهای روانی خویش به وجود می‌آورد. در درونی سازی، سخن از وارد شدن یک پدیده یا موضوع برونی در ساختارهای روانی و افزودن یک عنصر به مجموعه عناصر موجود در روان انسان نیست. درونی سازی به معنای وارد ساختن عناصر و موضوعات بیرونی در ساخت‌های روان‌شناختی به‌گونه‌ای است که این ورود منجر به تغییرات ساختاری گردد و یا خود با ساخت‌های موجود یکی شود (Pashaei et al., 2013). رابطه با خدا و امیدواری، هر دو باعث شادمانی و ایجاد خُلقی مثبت در فرد می‌شوند، رابطه معنوی فرد با خدا و معنای زندگی که از طریق باورهای دینی برای فرد ایجاد می‌گردد، همگی راه‌هایی هستند که از طریق آن‌ها دین‌داری ممکن است باعث شادکامی بیشتر شخص شود. همچنین حمایت‌های اجتماعی که از طریق منابع دینی و نیز رضایت از زندگی به شکل حمایت‌های عاطفی که از سوی همسر به دست می‌آیند، نیز به‌عنوان دلایل تأثیرگذاری این دو متغیر یعنی عمل به باورهای دینی و امید به زندگی بر

شادکامی محسوب می‌شوند. به‌رحال مطابق با نتایج این مطالعه، چشم‌داشت از پیوند زناشویی و نیز عمل به اعتقادات دینی پیش‌بینی‌کننده‌های اساسی برای امید به زندگی می‌باشند.

برای بررسی فرضیه دوم ضرایب دوبه‌دویی همبستگی انجام شد که در ادامه به‌طور مشروح مورد تحلیل و تفسیر قرار خواهد گرفت. نتایج پژوهش در این بخش به‌طور کلی نشان داد که چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی رابطه دارد. چشم‌داشت واقع‌گرایانه به پیوند زناشویی با مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه‌ی مثبت و معنادار داشت و همه این روابط در سطح $0/001$ معنادار بودند. چشم‌داشت بدبینانه به پیوند زناشویی با زیر مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه منفی و معکوس داشت و این روابط نیز در سطح $0/001$ معنادار بودند. همچنین چشم‌داشت ایدئال‌گرایانه نیز با همه مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه‌ی منفی و معکوس داشت. در مرور پژوهش‌های پیشینی که مشابه پژوهش حاضر هستند مشاهده می‌شود که نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش و پژوهش‌های پیشین مشابه و همسو بوده‌اند (Langlais et al., 2017)، (Aman et al., 2019). در تحلیل نخست مشاهده شد که چشم‌داشت واقع‌گرایانه به پیوند زناشویی با مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه‌ی مثبت و معنادار داشت. بر پایه مبانی نظری چشم‌داشت از پیوند زناشویی تفسیر این رابطه به این صورت است که چشم‌داشت واقع‌گرایانه به پیوند زناشویی از سبک تفکر و باور بخردانه و سالم نشئت می‌گیرد (Dillon, 2005). این نشانه‌ای از وجود تفکر عاملی و تفکر راهبردی در فرد است و این‌طور استنباط می‌شود که چشم‌داشت واقع‌گرایانه به پیوند زناشویی با امید بالا به زندگی در افراد همراه باشد؛ به‌عبارت‌دیگر اگر افراد نسبت به پیوند زناشویی واقع‌بین باشند، نشانه‌ای از بالا بودن امید به زندگی در آن‌هاست. افراد امیدوار، معناهای موردنظر خود را به شکل موفقیت‌آمیزی دنبال می‌کنند و در نتیجه هیجان‌های مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند. افراد دارای سطح امید پایین در رویارویی با مشکلات برای رسیدن به معناهای موردنظر خود مشکل دارند و در نتیجه هیجان‌های منفی بیشتری را تجربه می‌کنند. امید عامل مؤثری در دستیابی به موفقیت‌های زندگی اجتماعی است. نداشتن امید به زندگی یا پائین بودن آن، موجب می‌شود که فرد احساس کارایی و خود کارآمدی پایینی داشته باشد، عزت‌نفسش کاهش می‌یابد و به‌این‌ترتیب تلاش برای پیشرفت در زندگی را بیهوده می‌داند و در نتیجه موفقیت‌های کمتری به دست خواهد آورد (Khajenoori, Momeni, & Hoshiar, 2015). در تحلیل دوم مشاهده شد که چشم‌داشت بدبینانه به پیوند زناشویی با مؤلفه‌های امید به زندگی رابطه‌ی منفی و معکوس داشت که هر دو رابطه به‌طور قابل‌توجهی معنادار بودند. بر پایه مبانی نظری

چشمداشت از پیوند زناشویی تفسیر این رابطه به این صورت است که چشمداشت بدبینانه به پیوند زناشویی از سبک تفکر و باوری نشأت می‌گیرد که امورات زندگی زناشویی را به‌طور منفی و با مشکلات عدیده و ناسازگاری تفسیر می‌کند و این افراد اگر مشکلی در روابط زناشویی و یا امور زندگی برایشان پیش بیاید، خود را قادر به حل آن نمی‌دانند (Mikulincer & Shaver, 2007). تفسیر ما از این طرز پردازش و رابطه‌ی آن با امید به زندگی این است که کسانی که نسبت به پیوند زناشویی این‌چنین باورهایی دارند، در تفکر عاملی و تفکر راهبردی با کاستی روبرو خواهند بود و در نتیجه امید به زندگی در آن‌ها نیز در سطح پایینی است. البته تفسیر معکوس این رابطه نیز صادق است. امید علائم و آثار بسیاری به‌جای می‌گذارد. از دید جسمی؛ فرد امیدوار پرنرژی بوده و زندگی را توأم با خوشی، رفاه و سلامت سپری می‌کند و فردی است مُدعی، سرزنده و آماده رویارویی با خطرات، از دید احساس؛ خوش‌بین، شاداب، آرام، هماهنگ، با وقار عاری از اضطراب و احساس گناه و عصبانیت است، از دید هوشی او فردی است هُشیار و دارای قضاوت مُدلل و واقع‌بین و همچنین دارای تفکر، آزادی انتخاب و کنترل زندگی است. در بُعد اجتماعی متمایل به برقراری ارتباط و فعالیت با دیگران است و در بُعد روانی دارای فلسفه معنی‌دار و هدفمند در زندگی است (Fouladi & Shahidi, 2017).

در تحلیل سوم مشاهده شد که چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی با هر دو مؤلفه‌های امید به زندگی (تفکر عاملی و تفکر راهبردی) رابطه‌ی منفی داشت که هر دو رابطه معنادار بودند. مبانی نظری چشمداشت از پیوند زناشویی این یافته را این‌طور استدلال می‌کند و تفسیر رابطه به این شکل است که چشمداشت ایدئال‌گرایانه به پیوند زناشویی از سبک تفکر و باورهای غیرواقع‌بینانه و سهل‌نگری و ساده‌اندیشی نسبت به امور زندگی زناشویی سرچشمه می‌گیرد. این افراد معمولاً دیدگاهی تک‌بعدی به پیوند زناشویی دارند و بجای اندیشه بخردانه درباره‌ی مشکلات و امورات زندگی زناشویی، آن‌ها را به‌طور سطحی تحلیل کرده و با خوش‌بینی به آن‌ها اهمیت نمی‌دهند؛ غافل از آنکه آن مسائل در زندگی زناشویی می‌توانند موجب بروز مشکلات جدی شود (Jones et al., 1997). تفسیر ما از این نتیجه‌ی به‌دست‌آمده این است که کسانی که امور زندگی زناشویی، پیوند زناشویی و انتظاراتشان نسبت به پیوند زناشویی، به این سبک باشد، در تفکر عاملی و تفکر راهبردی در آن‌ها ضربه خواهد خورد، زیرا دنیای واقعی، شدیداً به تفکر عاملی و تفکر راهبردی کارآمد نیاز دارد و با ناکارآمد بودن آن‌ها، فرد در زندگی با شکست و سرخوردگی مواجه خواهد شد و همین سطح امید به زندگی و مؤلفه‌های آن (تفکر عاملی و تفکر راهبردی)

را در افراد کاهش خواهد داد. تفکر عامل (کارگزار)، تفکری است که افراد در مورد توانایی خود برای شروع و تداوم حرکت در مسیر انتخاب‌شده به سمت هدف دارند. این افکار در خود‌گویه‌های مثبت همچون "من می‌توانم این کار را انجام دهم" یا "رها نخواهم کرد" نمایان می‌شود (Snyder et al., 1991). تفکر عامل، فرد را برای شروع و حفظ حرکت در طول مسیر به سمت هدف برمی‌انگیزد. این سه مؤلفه امید (هدف، تفکر گذرگاه و تفکر عامل) بر یکدیگر اثر متقابل دارند (Carr, 2011). تعیین اهداف مهم منجر به افزایش انگیزه می‌شود؛ و این انگیزه برانگیخته‌شده به‌نوبه‌ی خود ممکن است به یافتن گذرگاه کمک کند.

محدودیت‌ها و پیشنهاد‌های پژوهش. از محدودیت‌های این پژوهش، اجرا و بررسی متغیرهای پژوهش در دانشکده علوم اجتماعی است. لذا به دلیل تفاوت‌های فردی و فرهنگی اجتماعی، باید برای تعمیم نتایج به سایر دانشجویان جانب احتیاط را رعایت کرد. این شرایط باعث می‌شود که تعمیم‌پذیری یافته‌های این پژوهش به جوامع دیگر با محدودیت همراه باشد. ابزار سنجش در پژوهش حاضر از نوع خود-گزارشی بود. لذا احتمال این که پاسخ‌های دقیق و متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و نگرش واقعی خود نداده باشند، وجود دارد. در این پژوهش، نقش متغیرهای تأثیرگذار بر چشم‌داشت از پیوند زناشویی، یا جهت‌گیری آیینی و مرحله تحول روانی-معنوی افراد لحاظ نشده است، لذا به سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌شود تا در پژوهش‌های آتی، اثر تعاملی این مؤلفه‌ها را در جهت‌گیری آیینی و چشم‌داشت از پیوند زناشویی مطالعه نمایند. با توجه به اینکه پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و از نوع همبستگی است، لذا بررسی ساختار علی بین جهت‌گیری آیینی و چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی ممکن نیست، بنابراین نمی‌توان یک تبیین علی برای ارتباط بین متغیرها ارائه داد. با توجه به ارتباط چشم‌داشت از پیوند زناشویی با امید به زندگی، پیشنهاد می‌شود که دانشگاه‌ها و مراکز مشاوره، شرایطی فراهم کنند تا دانشجویان بتوانند از آموزش‌های کاربردی در زمینه مهارت‌های انتخاب قبل از پیوند زناشویی و مهارت‌های همسرگزینی، دوره‌های مشاوره گروهی با رویکرد ارتقاء سطح امید به زندگی برخوردار شوند. همچنین با توجه به اینکه در یافته‌های پژوهشی رابطه مهم جهت‌گیری آیینی با امید به زندگی تأیید شد. پیشنهاد می‌شود که برای دانشجویان، دوره‌های مشاوره‌ی گروهی با رویکرد ارتقاء سطح جهت‌گیری آیینی درونی با استفاده از شیوه‌های علمی و بخردانه اجرا شود.

اخلاق پژوهش

ملاک‌ها و ضوابط اخلاقی انجمن روان‌شناسی آمریکا و ملاک‌های اخلاقی سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره ایران در نظر گرفته شد. به‌طوری‌که یک رضایت‌نامه آگاهانه کتبی با در نظر گرفتن نکات زیر تدوین گردید: اصل رازداری رعایت شود، سلامت روان‌شناختی شرکت‌کنندگان در اولویت قرار گیرد، اگر افراد تمایل به شرکت در روند پژوهش نداشته باشند به درخواست آن‌ها احترام گذاشته شود. همچنین بر پایه کدهای ۲۶ گانه مصوب کمیته کشوری اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی کدهای ۱۳ و ۲ (منافع حاصل از یافته‌ها در جهت پیشرفت دانش بشری)، کد ۲۰ (هماهنگی پژوهش با موازین آیینی و فرهنگی) رعایت شد.

تعارض منافع

نویسندگان این مقاله تصریح می‌کنند که هیچ‌گونه تضاد منافی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

مشارکت نویسندگان به‌صورت مساوی است.

حامی مالی

این پژوهش هیچ‌گونه کمک مالی از سازمان‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است. در دسترس بودن داده‌ها: در این مطالعه از امید به زندگی، جهت‌گیری آیینی و مقیاس امید به پیوند زناشویی استفاده شد. این پرسشنامه به‌راحتی در دسترس محققان است.

رضایت برای مشارکت

ملاحظات اخلاقی این پژوهش با جلب رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان انجام گرفته و همچنین به افراد در مورد محرمانه بودن نتایج اطمینان داده شده است.

رضایت برای انتشار

محققان از انتشار این مقاله رضایت کامل دارند.

سپاس‌گزاری

نویسندگان از همه دانشجویانی که در این پژوهش شرکت کرده و با سعه‌صدر پاسخگوی سؤالات بودند، قدردانی و تشکر دارند، همچنین از ریاست و مدیران و کارمندان دانشگاه رازی که نهایت همکاری را به عمل آوردند کمال تشکر را می‌نمایند.

Reference

- Abbasi, M., & Jan Bozorgi, M. (2010). Relationship between dimensions of religious orientation and emotional stability. 3(3), 5-18. [persian]. [[link](#)]
- Alipour, A., Rahimi, A., & Zare, H. (2013). The Relationship Between Mental Health And Marital Satisfaction Of Married Students, Payame Noor University Of Tehran. Urmia Medical Journal, 24(7), 557-565. [persian]. [[link](#)]
- Allport, G. W., Ross, J. M. J. J. o. p., & psychology, s. (1967). Personal religious orientation and prejudice. 5(4), 432-443. [[link](#)]
- Aman, J., Abbas, J., Nurunnabi, M., & Bano, S. (2019). The relationship of religiosity and marital satisfaction: The role of religious commitment and practices on marital satisfaction among Pakistani respondents. Behavioral Sciences, 9(3), 30 [[link](#)]
- Bai, K., Kohli, S., & Malik ,A. (2017). Self-Efficacy and Hope as Predictors of Mental Health. 8(4), 631-635. [[link](#)]
- Carr, A. (2011). Positive psychology: The science of happiness and human strengths: Routledge. [[link](#)]
- Coleman, P., & O'Hanlon, A. (2004). Aging and development: Theories and research: Hodder Arnold. [[link](#)]
- DiGasbarro, D., Midden, A., Van Haitsma, K., Meeks, S., & Mast, B. J. C. G. (2020). Reliability and Validity of the Adult Hope Scale among Nursing Home Residents with and without Cognitive Impairment. 43(3), 340-349 . [[link](#)]
- Dillon, H. N. (2005). Family violence and divorce: Effects on marriage expectations [MA. thesis]. Tennessee: East Tennessee State University . [[link](#)]
- Dollahite, D. C., Hawkins, A. J., Parr, M. R. J. M., & Review, F. (2012). "Something more": The meanings of marriage for religious couples in America. 48(4), 339-362. [[link](#)]
- Eisamorad, A., Rezaei, M., & Mehralian, E. (2015). On The Relationship Between Religiosity And Its Components With Matson's Social Skills. Counseling Culture And Psychotherapy, 6(21), 125-144. doi:10.22054/qccpc.2015.4191. [persian]. [[link](#)]
- Fouladi, N., & Shahidi, E. (2017). The Role of Personality Traits and Life Expectancy in Predicting Psychological Hardiness in Students Regarding

- Sexuality, Clinical Psychology & Personality. 15(1), 93-101. doi:10.22070/cpap.2017.15.1.93. [persian]. [[link](#)]
- Herth, K. (1989). The relationship between the level of hope and level of coping response and other variables in patients with cancer. Paper presented at the Oncology Nursing Forum. 16(1):67-72. [[link](#)]
- Hosseini, M., Sadegh Moghadam, L., Graminejad, N., & Sadeghi, S. J. J. R. H. (2018). The role of religious orientation in the use of psychological defense mechanisms in medical students. 6(1), 10-18. [persian]. [[link](#)]
- Jan Bozorgi, M. (1999). Evaluation of the effectiveness of short-term psychotherapy "self-control training" with and without religious (Islamic) orientation on controlling anxiety and stress. Tarbiat Modares University, Tehran. [persian]. [[link](#)]
- Jones, G. D., & Nelson, E. S. (1997). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. Journal of Divorce & Remarriage, 26(1-2), 171-189. [[link](#)]
- Kamari, S., & Fooladcheng, M. (2017). The effectiveness of spiritual therapy training based on positivism on life expectancy and life satisfaction of adolescents. Clinical Psychology Research and Counseling, 6(1), 5-23. [persian] [[link](#)]
- Kermani, Z., Khodapanahi, M., & Heidari, M. (2011). Psychometrics features of the Snyder hope scale, 3(19), 7-23. [persian]. [[link](#)]
- Khajenoori, B., Momeni, M. and Hoshidar, A. (2015). Investigating the Relationship between Religiosity and Social Hopefulness among Female High-School Students in Shiraz, Journal of Applied Sociology. 26(3), 195-208. [persian]. [[link](#)]
- Khatibi, A. (2015). Survey of Females' Attitude toward Factors Affecting the Family's Strength (Research done among women staff of Payam Noor University; Hamadan Province). Woman and Family Studies. 3(1), 59-92. doi:10.22051/jwfs.2015.2196. [persian]. [[link](#)]
- Khodayari Fard, M., Shahabi, R., & Akbari Zardkhaneh, S. (2007). The Relationship between Religious Attitude and Marital Satisfaction in Married Students. Quarterly Journal of Family Studies, 3(10), 611-620. [persian]. [[link](#)]
- Langlais, M., & Schwanz, S. (2017). Religiosity and relationship quality of dating relationships: Examining relationship religiosity as a mediator. Religions, 8(9), 187. [[link](#)]

- Lopez, S.J., Pedrotti, J.T., & Snyder, C.R. (2018). Positive psychology: The scientific and practical explorations of human strengths. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc. [link]
- Maleki Avarsin, S., & Seyed Nezari, N. (2018). Students of Islamic Azad University, Tabriz Branch, regarding the expectation of marriage. Quarterly Journal of Women and Family Studies, 11(42), 7-27 .[persian]. [link]
- Manzari Tavakoli, A., & Araqi Pour, N. (2011). Relationship Between Religiosity And Happiness Among The Students Of Kerman Islamic Azad University. Quarterly Educational Psychology, 6(19), 19-45. [persian]. [link]
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change: Guilford Press. [link]
- Moatamedi, A., Ejei, J., Azadfallah, P., & Kyamanesh, A. R. (2005). The Relationship between Religious Tendency and Successful Aging, Clinical Psychology & Personality. 1(10), 43-56 .[persian]. [link]
- Nilforooshan P. (2011). Studying the factor structure, reliability, and validity of the marriage expectation scale (MES), International Journal of Behavioral Sciences. 5(1), 11-19 .[persian]. [link]
- Pashaei, L., Bahrami, H., & Hatami, H. R. (2013). Prediction of Marital Satisfaction based on the Internal and External Religious Orientation among the Female University Students of Islamic Azad University, Scientific Journal Management System. 6(20), 37-52 .[persian]. [link]
- Porzoor, P., Narimani, M., Shojaei, A., & Ebrahimi, M .(2015) .The Role Of Hope (Basis Of Islamic Attitude), Life Meaning And Irrational Beliefs In Predicting Tendency To Marriage In University Students. Culture In The Islamic University, 5(3), 365-384. [persian]. [link]
- Sabzevari, M., Karamati, M., & Nasimi, S. A. (2019). Correlation between Religious Orientation and Life Expectancy with Life Satisfaction, Islamic Life Style. 3(2), 91-97 .[persian]. [link]
- Seddighi, A., Masoumi, A., & Shahsiah, M. (2016). An Evaluation of the Relationship between Religious Orientation and Marital Satisfaction among Couples of Qom City, Journal of Sabzevar University of Medical Sciences. 22(6), 965-971 .[persian]. [link]
- Shamloo, e., ghasemi, m., & rezvani, f. (2017). The Effectiveness of Spiritual Education on Reducing Marital Conflict, A Research Journal on Social Work.4(13),95-120 .doi:10.22054/rjsw.2017.10224. [persian]. [link]

- Shams Esfandabad, H., & Nezhadnaderi, S. J. P. S. (2009). A Comparative Study Of The Quality Of Life And Religious Attitude Among Addicted / Non-Addicted Individuals In Kerman City. 5(1), 139-152. [[link](#)]
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., . . . Harney, P. (1991). The will and the ways: development and validation of an individual differences measure of hope. *Journal of personality and social psychology*, 60(4), 570-585. [[link](#)]
- Snyder, C. R., Ilardi, S. S., Cheavens, J., Michael, S. T., Yamhure, L., & Sympson, S. (2000). The Role of Hope in Cognitive-Behavior Therapies. *Cognitive Therapy and Research*, 24(6), 747-762. doi:10.1023/A:1005547730153. [[link](#)]
- Snyder, C.R., 2002. Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), pp.249-275. [[link](#)]
- Tara, F., Bahari, F., & Hamidi Poor, R. (2015). Effectiveness of Group Logo Therapy on Hope and General Health of Dialysis Patients. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 13(2), 288-299. [persian]. [[link](#)]
- ZadehBagheri, G., & Maredpour, A. (2019). The Relationship between Interpersonal Relief, Life Expectancy and Religious Orientation with Public Health in Yasuj University Students. *Armaghane Danesh*. 24(3), 555-568. [persian]. [[link](#)]
- Zimmer, Z., Chiu, C.-T., Saito, Y., Jagger, C., Ofsteda, M.-B., & Lin, Y.-H. (2019). Religiosity Dimensions and Disability-Free Life Expectancy in Taiwan. *Journal of Aging and Health*, doi:10.1177/0898264319843445. [[link](#)]